

PS-KNPS.431.6.47.2015.MB1

Pani
Joanna Wiraszka
Kierownik
Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej
w Prusicach

Wystąpienie pokontrolne

W dniach 2-4 grudnia 2015 r. na podstawie art. 22 pkt 8 oraz art.126 i art.127 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tekst jednolity Dz. U. z 2015 r., poz. 163 ze zm.), zwanej dalej „ustawą” oraz § 5 rozporządzenia z dnia 23 marca 2005 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej (Dz. U. z 2005 r. Nr 61, poz. 543, ze zm.) zespół kontrolny w składzie: Monika Broniszewska – starszy inspektor wojewódzki: przewodniczący zespołu, Marta Bożek – starszy inspektor wojewódzki: kontroler, z Wydziału Polityki Społecznej Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu przeprowadził kontrolę kompleksową w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Prusicach, ul. Powstańców Śląskich 17, 55-110 Prusice z zakresu zgodności zatrudnienia pracowników jednostki z kwalifikacjami wymaganymi ustawą o pomocy społecznej oraz realizacji: zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym – art. 17 ust. 1 ustawy, zadań własnych gminy – art. 17 ust. 2 ustawy, zadań zleconych z zakresu administracji rządowej określonych w art. 18 ust. 1 ustawy, a także wybranych zadań wynikających z art. 110 ustawy, obejmującą okres od dnia 1 stycznia 2014 r. do dnia 2 grudnia 2015 r.

Kontrolę przeprowadzono w oparciu o zatwierdzony w dniu 23 czerwca 2015 r. przez Wojewodę Dolnośląskiego plan kontroli na II półrocze 2015 r.

W trakcie kontroli jednostką kierowała Pani Joanna Wiraszka, która w okresie od dnia 1 sierpnia 2013 r. pełniła obowiązki Kierownika Ośrodka, a od dnia 19 marca 2015 r. jest zatrudniona na stanowisku Kierownika GOPS w Prusicach.

Pani Joanna Wiraszka jest odpowiedzialna za wykonywanie zadań w zakresie kontrolowanych zagadnień.

Podpisany w dniu 14 stycznia 2016 r. protokół kontroli, do którego nie wniesiono zastrzeżeń, zawierał ustalenia dokonane w oparciu o udostępnioną w toku kontroli dokumentację oraz udzielone wyjaśnienia.

Wojewoda Dolnośląski ocenił pozytywnie z nieprawidłowościami działania Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Prusicach w zakresie zgodności zatrudnienia pracowników jednostki z kwalifikacjami wymaganymi ustawą o pomocy społecznej oraz realizacji zadań wynikających z cytowanej ustawy.

Z ustaleń wynika, że Gmina realizuje zadania własne o charakterze obowiązkowym wynikające z art. 17 ust. 1 pkt 1, 2, 4, 5, 6, 10, 11, 14, 16, 16a, 17, 18, 19, 20 ustawy. Natomiast zadania z art. 17 ust. 1 pkt 3, 7, 8, 9, 12, 15 ustawy nie były realizowane, bowiem w okresie objętym kontrolą nie informowano o potrzebach w tym zakresie.

Ponadto stwierdzono, że Gmina realizuje zadania własne wynikające z art. 17 ust. 2 pkt 1 i 5 ustawy. Nie realizuje natomiast zadań z art. 17 ust. 2 pkt 2, 3, 4 ustawy. Organ kontrolny ustalił, że Gmina realizuje zadania wynikające z art. 18 ust. 1 pkt 6 i 8 ustawy. Pozostałe zadania wynikające z art. 18 ust. 1 pkt 3, 4, 7 i 9 ustawy nie były wykonywane, bowiem nie ubiegano się o pomoc w tym zakresie. Ponadto Gmina Prusice nie prowadzi i nie rozwija infrastruktury środowiskowych domów samopomocy (art. 18 ust. pkt 5).

W Gminie Prusice realizowane jest zadanie wskazane w art. 110 ust. 4 ustawy. Kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej składał Radzie Gminy coroczne sprawozdania z działalności Ośrodka (art. 110 ust. 9), natomiast nie wytaczał powództwa o roszczenia alimentacyjne na rzecz mieszkańców Gminy (art. 110 ust. 5). Ponadto Ośrodek nie kierował wniosków o ustalenie niezdolności do pracy, niepełnosprawności i stopnia niepełnosprawności do organów określonych odrębnymi przepisami (art. 110 ust. 6).

Ponadto w trakcie kontroli ustalono, że na podstawie art. 43 ust. 10 i art. 96 ust. 4 ustawy Rada Miasta i Gminy Prusice w dniu 7 października 2004 r. podjęła Uchwałę Nr XLIII/236/04 w sprawie wysokości, szczegółowych warunków i trybu przyznawania i zwrotu zasiłku celowego na ekonomiczne usamodzielnienie. W § 5 ust. 1 wyżej wymienionej Uchwały wskazano, że wysokość zasiłku na ekonomiczne usamodzielnienie nie może być wyższa niż trzydziestokrotność najniższej emerytury brutto ogłoszonej przez Prezesa Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, obowiązującej w dniu złożenia wniosku. Powyższej regulacji nie można uznać za określenie wysokości zasiłku celowego. Rada podejmując przedmiotową Uchwałę powinna określić konkretną, a nie maksymalną wysokość zasiłku celowego na ekonomiczne usamodzielnienie. Wysokość ta powinna zostać w Uchwale ustalona w sposób precyzyjny, natomiast powyższy zapis określa jedynie jej górną granicę.

Na sformułowanie oceny wpływ miały następujące nieprawidłowości:

- Sporządzanie na niewłaściwych drukach wywiadu środowiskowego w sprawach dotyczących przyznawania i wypłacania zasiłku celowego na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego.

W trakcie czynności kontrolnych stwierdzono, że wywiady środowiskowe dotyczące ustalenia sytuacji osób i rodzin poszkodowanych w wyniku zdarzenia losowego zostały przeprowadzone na części I lub IV rodzinnego wywiadu środowiskowego, a nie na części VII obowiązującego kwestionariusza wywiadu dotyczącego osób i rodzin poszkodowanych w wyniku sytuacji kryzysowej występującej na skalę masową, a także klęski żywiołowej bądź zdarzenia losowego, zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 8 czerwca 2012 r. w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego (Dz. U. z 2012 r., poz.712).

- Błędne oznaczenie organu administracji publicznej wydającego decyzje potwierdzające prawo do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

W decyzjach potwierdzających prawo do świadczeń opieki zdrowotnej wskazywano Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Prusicach jako organ administracji publicznej, który je wydał. Zgodnie z art. 54 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (t.j. Dz. U. z 2015 r., poz. 581) organem właściwym do potwierdzania prawa do świadczeń opieki zdrowotnej świadczeniobiorcy, o którym mowa w art. 2 ust. 1 pkt 2 cyt. ustawy jest decyzja organu jednostki samorządu terytorialnego wójta (burmistrza, prezydenta) właściwego ze względu na miejsce zamieszkania klienta. W związku z powyższym prawidłowo wydana decyzja organu I instancji winna zawierać oznaczenie, że jest to decyzja Burmistrza Miasta i Gminy Prusice, natomiast upoważniony pracownik winien podpisać się jako osoba działająca z upoważnienia Burmistrza.

- Lakoniczne sporządzanie wywiadów środowiskowych.

W poniższych sprawach wywiady środowiskowe nie odzwierciedlały faktycznej sytuacji danej osoby:

- w sprawie nr 1 (R.Sz.), dotyczącej potwierdzenia prawa do świadczeń opieki zdrowotnej, w wywiadzie z dnia 11.06.2015 r. stwierdzono brak informacji dotyczących wysokości oraz sposobu ponoszenia odpłatności za utrzymanie mieszkania. Ponadto część wywiadu dotycząca *sytuacji zawodowej* nie została wypełniona, natomiast część dotycząca *sytuacji zdrowotnej* zawierała jedynie informację, że klient nie podlega ubezpieczeniu zdrowotnemu. Nie wskazano przyczyny zaistniałego faktu.

- w sprawie nr 2 (T.K.), dotyczącej potwierdzenia prawa do świadczeń opieki zdrowotnej, w wywiadzie z dnia 14.03.2014 r. punkt IV *sytuacja zawodowa* część B *kwalifikacje, umiejętności oraz doświadczenie zawodowe* – nie została wypełniona. W punkcie V *sytuacja zdrowotna* części A *sytuacja zdrowotna rodziny* – brak jest informacji dotyczącej przyczyny niepodlegania ubezpieczeniu zdrowotnemu oraz danych lekarza podstawowej opieki zdrowotnej. Część C *sytuacja osób uzależnionych od alkoholu lub narkotyków* również nie została wypełniona. Klient ewidentnie uzależniony jest od alkoholu, gdyż z dokumentacji sprawy wynika, iż zdarzenie nagłe, które zakwalifikowało stronę do udzielenia pomocy miało miejsce pod wpływem alkoholu.

- w sprawie nr 1 (A.P.), dotyczącej pomocy w formie dożywiania dorosłych, z wywiadu środowiskowego wynika, że klient nie osiąga dochodów. Brak natomiast informacji z czego się utrzymuje oraz kto ponosi koszty związane z utrzymaniem mieszkania.

Mając na uwadze, § 2 ust. 5 rozporządzenia z dnia 8 czerwca 2012 r. w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego (Dz. U. z 2012 r. poz. 712) stwierdzić należy, że wywiad środowiskowy jest podstawowym instrumentem pracy pracownika socjalnego, który umożliwia mu zapoznanie się z sytuacją prawną i faktyczną osoby czy rodziny ubiegającej się o przyznanie świadczeń, a następnie podjęcie właściwych działań zmierzających do udzielenia właściwej pomocy. Powinien być sporządzony w sposób staranny i rzetelny. Jest bowiem protokołem z przesłuchania danej osoby, sporządzonym pod rygorem odpowiedzialności karnej za udzielanie nieprawidłowych informacji. Z prawnego punktu widzenia wywiad środowiskowy jest środkiem dowodowym za pomocą którego organ administracji ustala sytuację faktyczną. Wypełniony druk wywiadu jest dokumentem urzędowym sporządzonym przez uprawnionego pracownika w prawem przewidzianej formie.

- Błędny okres ustalenia uprawnienia do świadczeń opieki zdrowotnej.

W sprawie nr 1 (R.Sz.) strona wniosek o udzielenie pomocy złożyła 11.06.2015 r. Decyzją nr GOPS/81278/8/15 z dnia 12.06.2015 r. potwierdzono prawo do świadczeń opieki zdrowotnej na okres 90 dni od dnia 12.06.2015 r. zamiast od 11.06.2015 r.

Zgodnie z art. 54 ust. 7 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych prawo do świadczeń opieki zdrowotnej na podstawie decyzji przysługuje przez okres 90 dni od dnia określonego w decyzji, którym jest:

- 1) dzień złożenia wniosku,
  - 2) w przypadku udzielania świadczeń w stanie nagłym – dzień udzielenia świadczenia
- chyba że w tym okresie świadczeniobiorca zostanie objęty ubezpieczeniem zdrowotnym.

- Brak określenia rodzaju przyznanej pomocy w sentencjach decyzji dotyczących usług opiekuńczych.

W sprawdzonych sprawach stwierdzono brak określenia w sentencjach wszystkich decyzji rodzaju przyznanej pomocy. Z treści nie wynika, czy przyznana pomoc obejmuje usługi opiekuńcze czy specjalistyczne usługi opiekuńcze. Ponadto decyzje nie zawierają wskazania miejsca świadczonej pomocy.

Zgodnie z art. 104 k.p.a. – organ administracji publicznej załatwia sprawę przez wydanie decyzji, chyba że przepisy kodeksu stanowią inaczej. Decyzje administracyjne winny zawierać m.in. rozstrzygnięcie (art. 107 k.p.a.). Winno ono być sformułowane ze szczególną dbałością o jasność i precyzję wypowiedzi, musi być jednoznaczne i nie budzić jakichkolwiek wątpliwości. Ponadto zgodnie z art. 50 ust. 5 ustawy o pomocy społecznej – ośrodek pomocy społecznej przyznając usługi opiekuńcze ustala ich zakres, okres i miejsce świadczenia.

- Brak w aktach spraw dotyczących przyznania usług opiekuńczych informacji na temat przyczyny świadczenia pomocy w mniejszym wymiarze czasu niż zostało to ustalone decyzjami administracyjnymi.

W sprawie nr 1 (J.M.) decyzją nr GOPS/813/USŁOP/12/15 z dnia 17.04.2015 r. przyznano pomoc w formie usług opiekuńczych w wymiarze 3,5 godziny tygodniowo od 1.04.2014 r. do 31.03.2016 r., w sprawie nr 2 (E.W.) decyzją nr GOPS/813/USŁOP/2/15 z dnia 2.04.2015 r. przyznano pomoc w wymiarze 5 godzin tygodniowo od 1.04.2015 r. – 31.03.2016 r. natomiast w sprawie nr 3 (W.M.) decyzją nr GOPS/813/USŁOP/15/15 z dnia 2.04.2015 r. przyznano pomoc w wymiarze 5 godzin tygodniowo od 1.04.2015 r. do 31.03.2016 r.

W sprawdzonych sprawach z kart kontroli czasu pracy wynika, że usługi opiekuńcze nie zawsze były świadczone zgodnie z ilością godzin ustalonych w decyzjach administracyjnych. W sprawie nr 1 (J.M.) w miesiącu czerwcu 2015 r. – zrealizowano pomoc w łącznym wymiarze 4,5 godziny w ciągu miesiąca, w sprawie nr 2 (E.W.) w miesiącu lipcu 2014 r. pomoc świadczone jedynie przez 3 dni miesiąca, natomiast w sprawie nr 3 (W.M.) w miesiącu czerwcu 2015 r. pomoc zrealizowano w wymiarze 9 godzin miesięcznie.

Zgodnie z art. 72 k.p.a. – czynności organu administracji publicznej, z których nie sporządza się protokołu, a które mają znaczenie dla sprawy lub toku postępowania, utrwała się w aktach w formie adnotacji podpisanej przez pracownika, który dokonał tych czynności.

W związku z powyższym w przypadku zaistnienia okoliczności uniemożliwiających realizację usług opiekuńczych należy ten fakt stosownie udokumentować.

- Brak zgody osoby zainteresowanej na wszczęcie postępowania administracyjnego w sprawie udzielenia pomocy w formie usług opiekuńczych.

W sprawie nr 3 (W.M.) wnioski z dnia 3.04.2014 r. oraz z dnia 2.04.2015 r. o udzielenie

usług opiekuńczych dla żony (M.M.) składał Pan W.M. W dokumentacji stwierdzono brak zgody Pani M.M. na udzielenie pomocy.

Zgodnie z art. 102 ustawy o pomocy społecznej świadczenia z pomocy społecznej są udzielane na wniosek osoby zainteresowanej, jej przedstawiciela ustawowego albo innej osoby, za zgodą osoby zainteresowanej lub jej przedstawiciela ustawowego.

W związku z powyższym, stwierdzić należy, że w przypadku złożenia wniosku o wszczęcie postępowania administracyjnego przez inną osobę ustawa nakazuje uzyskanie zgody osoby zainteresowanej lub jej przedstawiciela ustawowego.

- Brak zaświadczenia lekarskiego, z którego wynikałaby konieczność sprawowania pielęgnacji zalecanej przez lekarza w przypadku złożenia wniosku o przyznanie usług opiekuńczych.

W sprawie nr 3 (W.M.) decyzją nr GOPS/813/USŁO/13/14 z dnia 3.04.2014 r. przyznano pomoc w zakresie opieki higienicznej i pielęgnacji zalecanej przez lekarza. W aktach sprawy stwierdzono brak zaświadczenia lekarskiego, z którego wynikałaby konieczność sprawowania opieki w wyznaczonym przez niego zakresie. Stanowisko lekarza powinno zostać sprecyzowane w formie pisemnej i znajdować się w aktach sprawy.

W analizowanej sytuacji należało skorzystać z uprawnienia wynikającego z art. 107 ust. 5d ustawy o pomocy społecznej, który pozwala domagać się ww. dokumentu w przypadku gdy ma on wpływ na ustalenie uprawnienia do pomocy.

- Nałożenie obowiązku uiszczenia opłaty za usługi opiekuńcze na osobę, która nie została w decyzji wykazana jako strona postępowania i której decyzja nie została doręczona.

W sprawie nr 3 (W.M.) wniosek o udzielenie pomocy w formie usług opiekuńczych dla żony (M.M.) złożył Pan W.M. W okresie objętym kontrolą pomoc została przyznana decyzjami: nr GOPS/813/USŁOP/13/14 z dnia 3.04.2014 r. oraz nr GOPS/813/USŁOP/15/15 z dnia 2.04.2015 r. Decyzje adresowane były do Pana W.M. Treścią sentencji nakładały jednak obowiązek uiszczenia opłaty za wykonane usługi na Panią M.M. która nie została wskazana w decyzji jako strona postępowania.

Zgodnie z art. 104 k.p.a. organ administracji publicznej załatwia sprawę przez wydanie decyzji, chyba że przepisy kodeksu stanowią inaczej. Decyzja ustala w sposób wiążący prawa lub obowiązki strony, wynikające z normy prawnej lub innego aktu prawnego. Treść rozstrzygnięcia jest równoznaczna z udzielonym stronie uprawnieniem albo nałożonym na nią obowiązkiem

Organ administracji publicznej który wydał decyzję, jest nią związany od chwili doręczenia (art. 110 k.p.a.). W związku z powyższym niedopuszczalne jest aby nakładać obowiązek

uiszczania opłaty na osobę która nie jest stroną postępowania i której decyzja nie jest doręczana.

- Ustalenie uprawnienia do pomocy w formie posiłku dla dzieci za okres poprzedzający złożenie wniosku bez stosownej adnotacji, iż pomoc została udzielona z urzędu.

W sprawach nr 1 (R.Ż.) w decyzji nr GOPS/8125/D/50/ZSz.Prusice/14 z dnia 22.01.2014 r., nr 2 (I.F.) w decyzji nr GOPS/8125/D/2/SP/Piotrowice/6/SP Strupina/15 z dnia 20.01.2015 r. nr 4 (M.Z.) w decyzji nr GOPS/8125/D/5/SP.Skokowa/2/P."Orlik"/15 z dnia 16.09.2014 r. przyznających pomoc w formie posiłku wskazywano, że świadczenie przysługiwało zanim do Ośrodka wpłynął wniosek o udzielenie tej formy pomocy.

Przyznanie posiłku od daty wcześniejszej niż faktyczna data złożenia wniosku przez stronę powinno mieć uzasadnienie w udzieleniu pomocy w formie posiłku z urzędu – zgodnie z art. 102 ust. 2 ustawy o pomocy społecznej.

W aktach nie udokumentowano pisemnie faktu przyznania dożywiania w formie posiłku za okres poprzedzający złożenie wniosku o przyznanie pomocy, zgodnie z obowiązującą na podstawie art. 14 k.p.a. zasadą pisemności postępowania administracyjnego.

- Błędne naliczenie odpłatności za pobyt mieszkańca w domu pomocy społecznej w przypadku zmiany dochodu nie przekraczającej 10 % właściwego kryterium dochodowego.

Powyższą nieprawidłowość stwierdzono w poniższych sprawach:

- z akt sprawy nr 1 (E.W.) wynika, że decyzją Nr GOPS/81277/DPS/II/Z/2/12 z dnia 20.12.2012 r. ustalono odpłatność Strony za pobyt w placówce w wysokości 1.006,71 zł miesięcznie. Strona posiadała dochód w wysokości 1.438,15 zł. W związku ze zmianą dochodu (waloryzacją renty od 1.03.2013 r.) do kwoty 1.485,18 zł (nie przekraczającą 10% kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej) decyzją Nr GOPS/81277/DPS/II/Z/2/2012/13 z dnia 30.04.2013 r. zmieniono odpłatność Strony za pobyt w placówce do kwoty 1.039,63 zł miesięcznie od 1.04.2013 r. Następnie w wyniku waloryzacji renty od 1.03.2014 r. zmieniono odpłatność do kwoty 1.055,40 zł. W okresie od 1.04.2013 r. do 31.03.2014 r. Strona winna ponosić odpłatność w wys. 1.006,71 zł miesięcznie zamiast 1.039,63 zł miesięcznie.

W związku z powyższym ustalono, że w okresie objętym kontrolą po stronie mieszkańca dps powstała nadpłata w łącznej kwocie 98,76 zł, natomiast po stronie Gminy powstała niedopłata, którą należy wyrównać na rachunek dps.

- z akt sprawy nr 2 (J.B.) wynika, że decyzją Nr GOPS 81277/DPS/II/Z/1/10/12 z dnia 17.04.2012 r. ustalono odpłatność Strony za pobyt w placówce w wysokości 754,83 zł

miesięcznie. Strona posiadała dochód w wysokości 1.078,33 zł. W związku ze zmianą dochodu (waloryzacją renty od 1.03.13 r.) do kwoty 1.112,94 zł nie przekraczającą 10% kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej decyzją Nr GOPS 81277/DPS/II/Z/1/10/13 z dnia 30.04.2013 r. zmieniono odpłatność Strony za pobyt w placówce do kwoty 779,06 zł miesięcznie od 1.03.2013 r. Następnie w wyniku waloryzacji renty od 1.03.2014 r. do kwoty 1.127,42 zł nadal nie przekraczającą 10% kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej decyzją Nr GOPS 81277/DPS/II/Z/1A/10/14 z dnia 30.04.2014 r. zmieniono odpłatność do kwoty 789,19 zł miesięcznie od 1.04.2014 r. Od 1.01.2015 r. nastąpiła zmiana świadczenia z renty na emeryturę. Strona w styczniu 2015 r. uzyskała dochód w wysokości 1.075,43 zł, a w lutym 2015 r. jej dochód wyniósł 1.180,78 zł. W związku z powyższym od 1.03.2015 r. zmieniono odpłatność do kwoty 826,54 zł. W okresie od 1.04.2013 r. do 28.02.2015 r. Strona winna ponosić odpłatność w wysokości 754,83 zł miesięcznie.

W związku z powyższym ustalono, że po stronie mieszkańca dps, w okresie objętym kontrolą powstała nadpłata w łącznej kwocie 450,65 zł, natomiast po stronie Gminy powstała niedopłata, którą należy wyrównać na rachunek dps.

- z akt sprawy nr 3 (T.S.) wynika, że decyzją Nr GOPS 81277/DPS/II/Z/2/10/12 z dnia 30.04.2012 r. ustalono odpłatność Strony za pobyt w placówce w wysokości 922,70 zł miesięcznie. Strona posiadała dochód w wysokości 1.318,15 zł. W związku ze zmianą dochodu (waloryzacją emerytury od 1.03.13 r.) do kwoty 1.368,49 zł (nie przekraczającą 10% kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej) decyzją Nr GOPS 81277/DPS/II/Z/2/10/12/13 z dnia 30.04.2013 r. zmieniono odpłatność Strony za pobyt w placówce do kwoty 957,74 zł miesięcznie od 1.03.2013 r. Następnie w wyniku waloryzacji emerytury od 1.03.2014 r. do wysokości 1.389,92 zł zmieniono odpłatność mieszkańca od 1.04.2014 r. do kwoty 972,94 zł. W okresie od 1.04.2013 r. do 31.03.2014 r. Strona winna ponosić odpłatność w wysokości 922,70 zł miesięcznie zamiast 957,74 zł miesięcznie.

Ponadto w związku ze zmianą emerytury od 1.03.2015 r. do kwoty 1.420,09 zł nie przekraczającą 10% kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej decyzją Nr GOPS 81277/DPS/II/Z/2/10/15 z dnia 27.03.2015 r. zmieniono odpłatność mieszkańca za pobyt w dps do kwoty 994,06 zł miesięcznie od 1.04.2015 r. W okresie od 1.04.2015 r. do nadal Strona winna ponosić odpłatność w wysokości 972,94 zł miesięcznie zamiast 994,06 zł miesięcznie.

W związku z powyższym ustalono, że po stronie mieszkańca dps, w kontrolowanym okresie powstała nadpłata w łącznej kwocie 274,08 zł, natomiast po stronie Gminy powstała niedopłata, którą należy wyrównać na rachunek dps.

Zgodnie z art. 106 ust. 3b ustawy o pomocy społecznej zmiana dochodu osoby samotnie gospodarującej w okresie ponoszenia odpłatności za świadczenie niepieniężne nie wpływa na wysokość tej odpłatności, jeżeli kwota zmiany nie przekroczyła 10% kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej. Okres ponoszenia odpłatności za świadczenie niepieniężne to okres od daty ustalenia odpłatności za pobyt w domu pomocy społecznej do zmiany dochodu.

- Błędnie ustalona wysokość dochodu strony oraz pomocy w formie zasiłku stałego.

W sprawie nr 2 (M.J.) rodzina 5-osobowa, decyzją nr GOPS/8122/ZS/57/15 z dnia 2.06.2015 r. przyznano Stronie zasiłek stały w wysokości 291,60 zł m-nie od 1.04.2015 r. do 30.08.2018 r. Ustalając dochód strony Ośrodek policzył:

- zasiłki rodzinne wraz z dodatkami w wysokości 369 zł (uzyskane w miesiącu marcu 2015 r.),
- dochód z prac dorywczych w wysokości 300 zł (uzyskany w miesiącu marcu 2015 r.)
- zasiłek pielęgnacyjny w wysokości 153 zł (wyplacony stronie w miesiącu maju 2015 r. z wyrównaniem za okres marzec-maj).

Zasiłek pielęgnacyjny przyznano Wnioskodawczyni decyzją z dnia 5.05.2015 r. w wysokości 153 zł m-nie na okres od 1.03.2015 r. – 30.04.2018 r. i wypłacono za okres od marca do maja w miesiącu maju 2015 r.

Przy ustalaniu dochodu, w oparciu o który przyznawane są świadczenia z pomocy społecznej, znaczenie ma faktycznie uzyskany dochód z miesiąca poprzedzającego złożenie wniosku lub w przypadku utraty z miesiąca, w którym wniosek został złożony. Faktyczne uzyskanie dochodu nastąpi wówczas, kiedy stronie zostaną wypłacone środki finansowe np. na konto lub do rąk własnych.

Zgodnie z art. 8 ust. 12 ustawy – w przypadku uzyskania jednorazowego dochodu należnego za dany okres, kwotę tego dochodu uwzględnia się w dochodzie osoby lub rodziny przez okres, za który uzyskano ten dochód. Przepis określa sposób liczenia dochodu osoby lub rodziny w sytuacji uzyskania jednorazowo dochodu należnego za dany okres. Kwotę dochodu należy rozliczyć w równych częściach na miesiące, za które dochód został wypłacony.

W związku z wypłatą w miesiącu maju 2015 r. zasiłku pielęgnacyjnego w łącznej wysokości 459 zł za okres od 1.03.2015 r. do 31.05.2015 r. kwotę świadczenia należało rozliczyć w równych częściach na miesiące, za które zostało ono wypłacone i przyjąć, że Strona dysponowała zasiłkiem pielęgnacyjnym dopiero w miesiącu wypłaty tj. w maju 2015 r. Zatem, w ocenie organu kontrolnego, zasiłek stały należało przyznać na kwiecień i maj w wysokości 322,20 zł (w oparciu o dochód z marca – 669 zł), natomiast od czerwca 2015 r.

w związku ze zmianą w maju 2015 r. dochodu o więcej niż 10% odpowiedniego kryterium dochodowego w wysokości 291,60 zł (w oparciu o dochód z maja w wysokości 822 zł).

- Błędnie ustalona wysokość dochodu rodziny w sprawie przyznania pomocy w postaci dożywiania.

W sprawie nr 4 (K.Ł.) ustalając sytuację dochodową rodziny stwierdzono, iż dysponuje ona dochodem w wysokości 565,92 zł. Z wywiadu środowiskowego wynika, iż emerytura pomniejszona jest o zajęcia komornicze w wysokości 125 zł z tytułu zaległych alimentów. Ośrodek uznał, że na ww. kwotę składają się jedynie koszty komornicze. Nie wyjaśnił czy kwota potrącenia obejmuje również alimenty na rzecz wierzyciela. Stosownych ustaleń dokonał dopiero w trakcie czynności kontrolnych. Z zaświadczenia komornika sądowego z dnia 3.12.2015 r. wynika, iż w miesiącu lipcu (poprzedzającym złożenie wniosku o pomoc) wierzycielowi przekazano tytułem alimentów kwotę 110,73 zł.

Zgodnie z art. 8 ust. 3 pkt 3 ustawy o pomocy społecznej za dochód uważa się sumę miesięcznych przychodów z miesiąca poprzedzającego złożenie wniosku lub w przypadku utraty dochodu z miesiąca, w którym wniosek został złożony, bez względu na tytuł i źródło ich uzyskania jeżeli ustawa nie stanowi inaczej, pomniejszoną m.in. o kwotę alimentów świadczonych na rzecz innych osób.

Zespół kontrolny zwraca uwagę, że pojęcie „alimentów świadczonych na rzecz innych osób” użyte w art. 8 ust. 3 ustawy oznacza alimenty świadczone bezpośrednio do rąk osoby uprawnionej lub jej przedstawiciela ustawowego, bądź też egzekwowane za pośrednictwem komornika. Odliczeniu od dochodu podlegają kwoty zarówno bieżących jak i zaległych alimentów. Tak przyjęta interpretacja wynika z konstrukcji art. 8 ust. 3 pkt 3, który wskazuje ogólnie na alimenty świadczone na rzecz innych osób. Nie ma natomiast podstaw do tego aby odliczyć od dochodu kwoty jakie osoba zobowiązana jest wpłacać na fundusz alimentacyjny, bowiem w przepisie mowa jest wyłącznie o alimentach świadczonych na rzecz konkretnych osób.

- Wydanie z opóźnieniem decyzji dotyczącej przyznania pomocy w formie zasiłku stałego. W sprawie nr 2 (M.J.) wniosek o pomoc został złożony 24.04.2015 r. natomiast decyzja została wydana dopiero 2.06.2015 r.

Zgodnie z art. 35 k.p.a. organy administracji publicznej obowiązane są załatwiać sprawy bez zbędnej zwłoki.

Niezwłocznie powinny być załatwiane sprawy, które mogą być rozpatrzone w oparciu o dowody przedstawione przez stronę łącznie z żądaniem wszczęcia postępowania lub w oparciu o fakty i dowody powszechnie znane albo znane z urzędu organowi, przed którym toczy się postępowanie, bądź możliwe do ustalenia na podstawie danych, którymi

rozporządza ten organ. Załatwienie sprawy wymagającej postępowania wyjaśniającego powinno nastąpić nie później niż w ciągu miesiąca, a sprawy szczególnie skomplikowanej – nie później niż w ciągu dwóch miesięcy od dnia wszczęcia postępowania.

- Nieterminowe sporządzenie aktualizacji wywiadu środowiskowego.

W sprawie nr 4 (M.M.), dotyczącej zasiłku stałego, aktualizacja wywiadu środowiskowego została sporządzona nieterminowo tj. po upływie 6 miesięcy. W dokumentacji znajduje się aktualizacja wywiadu środowiskowego z dnia 3.02.2014 r. następna dopiero z dnia 19.09.2014 r.,

Zgodnie z art. 107 ust. 4 ustawy o pomocy społecznej w stosunku do osób korzystających ze stałych form pomocy aktualizację wywiadów należy sporządzać nie rzadziej niż co 6 miesięcy, mimo braku zmiany danych.

- Wskazanie w decyzji administracyjnej, dotyczącej przyznania pomocy w formie specjalnego zasiłku celowego, nieprawidłowej podstawy prawnej.

W sprawie nr 2 (E.M.) decyzją Nr GOPS/8121/C/SP/64/14 z dnia 20.08.2014 r. przyznano Stronie zasiłek specjalny celowy na pokrycie kosztów leczenia. W podstawie prawnej powyższej decyzji przywołano art. 39 ust. 2 ustawy o pomocy społecznej, dotyczący przyznania pomocy w formie zasiłku celowego. Natomiast osobie lub rodzinie przekraczającej odpowiednie kryterium dochodowe może być przyznany specjalny zasiłek celowy niepodlegający zwrotowi zgodnie z art. 41 pkt 1 ustawy.

W wyniku kontroli sformułowano następujące zalecenia:

1. Wywiady środowiskowe poprzedzające wydanie decyzji przyznającej zasiłek celowy z przeznaczeniem na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego sporządzać na części VII kwestionariusza wywiadu środowiskowego zgodnie z rozporządzeniem z dnia 8 czerwca 2012 r. w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego.

Podstawa prawna: Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 8 czerwca 2012 r. w sprawie rodzinnego wywiadu rodzinnego (Dz. U. z 2012 r., poz. 712).

Termin wykonania: na bieżąco.

2. W decyzjach administracyjnych potwierdzających prawo do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych wskazywać Burmistrza Miasta i Gminy Prusice, jako organ wydający decyzję.

Podstawa prawna: art. 54 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2015 r., poz. 581).

Termin wykonania: na bieżąco.

3. W celu ustalenia sytuacji faktycznej i prawnej osoby ubiegającej się o przyznanie świadczenia, a następnie podjęcia właściwych działań zmierzających do zaplanowania pomocy, rodzinne wywiady środowiskowe sporządzać starannie i rzetelnie.

Podstawa prawna: art. 107 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2015 r., poz. 163 ze zm.), § 2 ust. 5 rozporządzenia z dnia 8 czerwca 2012 r. w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego (Dz. U. z 2012 r. poz. 712) oraz art. 77 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (t. j. Dz. U. z 2016 r. poz. 23) .

Termin wykonania: na bieżąco.

4. Prawo do świadczeń opieki zdrowotnej ustalać na okres 90 dni od dnia określonego w decyzji, którym jest: dzień złożenia wniosku lub w przypadku udzielania świadczeń w stanie nagłym – dzień udzielenia świadczenia – chyba, że w tym okresie świadczeniobiorca zostanie objęty ubezpieczeniem zdrowotnym.

Podstawa prawna: art. 54 ust. 7 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2015r., poz. 581 ze zm.).

Termin wykonania: na bieżąco.

5. Rozstrzygnięcie decyzji formułować adekwatnie do sprawy będącej przedmiotem postępowania, w sposób jasny, precyzyjny, nie budzący jakichkolwiek wątpliwości. Ustalając prawo do pomocy w formie usług opiekuńczych określać ich zakres, okres oraz miejsce świadczenia.

Podstawa prawna: art. 104 i art. 107 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (t. j. Dz. U. z 2016 r. poz. 23), art. 50 ust. 5 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2015 r., poz. 163 ze zm.).

Termin wykonania: na bieżąco.

6. W sytuacjach świadczenia pomocy w formie usług opiekuńczych w mniejszym wymiarze czasu niż zostało to ustalone decyzjami administracyjnymi, fakt zaistnienia okoliczności uniemożliwiających realizację pomocy w pełnym wymiarze należy stosownie udokumentować.

Podstawa prawna: art. 72 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (t. j. Dz. U. z 2016 r. poz. 23).

Termin wykonania: na bieżąco.

7. Świadczeń z pomocy społecznej udzielać na wniosek osoby zainteresowanej, jej przedstawiciela ustawowego albo innej osoby, za zgodą osoby zainteresowanej lub jej przedstawiciela ustawowego.

Podstawa prawna: art. 102 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2015 r., poz. 163 ze zm.).

Termin wykonania: na bieżąco.

8. W sprawach dotyczących przyznania usług opiekuńczych w zakresie opieki higienicznej i pielęgnacji zleconej przez lekarza, do akt sprawy dołączać stosowne zaświadczenie lekarskie, z którego wynika konieczność sprawowania opieki w wyznaczonym przez niego zakresie.

Podstawa prawna: art. 50 ust. 3, art. 107 ust. 5d ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2015 r., poz. 163 ze zm.).

Termin wykonania: na bieżąco.

9. Uprawnienia i obowiązki wynikające z treści rozstrzygnięcia decyzji nakładać jedynie na stronę postępowania. Decyzją ustalać w sposób wiążący prawa lub obowiązki strony, wynikające z normy prawnej lub innego aktu prawnego.

Podstawa prawna: art. 104 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (t. j. Dz. U. z 2016 r. poz. 23).

Termin wykonania: na bieżąco.

10. Przyznanie pomocy w formie posiłku od daty wcześniejszej niż faktyczna data złożenia wniosku przez stronę winno mieć uzasadnienie np. w udzieleniu danej osobie pomocy z urzędu. Należy pisemnie dokumentować fakt przyznania pomocy za okres poprzedzający złożenie wniosku o jej przyznanie.

Podstawa prawna: art. 102 ust. 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2015 r., poz. 163 ze zm.), art. 14 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (t. j. Dz. U. z 2016 r. poz. 23).

Termin wykonania: na bieżąco.

11. Przeliczenia wysokości odpłatności za świadczenia niepieniężne z pomocy społecznej dokonywać w oparciu o art. 106 ust. 3b ustawy o pomocy społecznej tj. gdy kwota

zmiany dochodu osoby samotnie gospodarującej lub rodziny przekroczyła 10% odpowiednio kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej lub kryterium dochodowego na osobę w rodzinie.

W związku z tym w poniższych sprawach zweryfikować odpłatność za pobyt mieszkańca w dps:

- nr 1 (E.W.) rozliczyć nadpłatę w łącznej kwocie 98,76 zł po stronie mieszkańca placówki i niedopłatę w tej samej wysokości po stronie Gminy;
- nr 2 (J.B.) rozliczyć nadpłatę w łącznej kwocie 450,65 zł po stronie mieszkańca placówki i niedopłatę w tej samej wysokości po stronie Gminy;
- nr 3 (T.S.) rozliczyć nadpłatę w łącznej kwocie 274,08 zł po stronie mieszkańca placówki i niedopłatę w tej samej wysokości po stronie Gminy;

Podstawa prawna: art. 106 ust. 3b ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2015 r., poz. 163 ze zm.).

Termin wykonania: niezwłocznie.

12. Uprawnienia do pomocy społecznej osoby/rodziny ustalać na podstawie dochodów z miesiąca poprzedzającego złożenie wniosku, a w przypadku utraty dochodu – z miesiąca, w którym wniosek został złożony.

W przypadku uzyskania jednorazowego dochodu należnego za dany okres, kwotę tego dochodu uwzględniać w dochodzie osoby lub rodziny przez okres, za który uzyskano ten dochód.

W przypadku odliczania alimentów dochód pomniejszać o kwotę zarówno bieżących jak i zaległych alimentów świadczonych bezpośrednio do rąk osoby uprawnionej lub jej przedstawiciela ustawowego, bądź też egzekwowanych za pośrednictwem komornika.

Mając na uwadze sprawę nr 2 (M.J.) dotyczącą zasiłku stałego niedopłatę w łącznej wysokości 61,20 zł należy wyrównać stronie.

Podstawa prawna: art. 8 ust. 1, 3 i 12 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2015 r., poz. 163 ze zm.).

Termin wykonania: niezwłocznie.

13. Decyzje administracyjne wydawać bez zbędnej zwłoki. Sprawy wymagające postępowania wyjaśniającego rozpatrywać nie później niż w ciągu miesiąca, a sprawy szczególnie skomplikowane – nie później niż w ciągu dwóch miesięcy od dnia wszczęcia postępowania.

Podstawa prawna: art. 35 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (t. j. Dz. U. z 2016 r. poz. 23).

Termin wykonania: na bieżąco.

14. W przypadku osób korzystających ze stałych form pomocy aktualizację wywiadu środowiskowego sporządzać nie rzadziej niż raz na 6 miesięcy mimo braku zmiany danych.

Podstawa prawna: art. 107 ust. 4 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2015 r., poz. 163, ze zm.).

Termin wykonania: na bieżąco.

15. Decyzje administracyjne rozstrzygające postępowanie w sprawie pomocy społecznej sporządzać zgodnie z art. 107 § 1 k.p.a. W podstawie prawnej należy przywoływać wszystkie aktualne przepisy mające zastosowanie w sprawie.

Podstawa prawna: art. 107 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (t. j. Dz. U. z 2016 r., poz. 23).

Termin realizacji: na bieżąco.

Zgodnie z art. 128 ust. 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2015 r., poz. 163 ze zm.) kierownik jednostki podlegającej kontroli może w terminie 7 dni od dnia otrzymania zaleceń pokontrolnych zgłosić do nich pisemne zastrzeżenia do Dyrektora Wydziału Polityki Społecznej Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu.

W przypadku niewniesienia zastrzeżeń do sformułowanych zaleceń pokontrolnych uprzejmie proszę o poinformowanie tutaj Wydziału, w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego pisma, o sposobie wykorzystania wyników kontroli, realizacji powyższych zaleceń lub przyczynach braku ich realizacji.

WOJEWÓDZKI DOLNOŚLĄSKI

Ewelina Zygmunt
DIREKTORA
Wydziału Polityki Społecznej

Otrzymują:

1. Pan Igor Bandrowicz
Burmistrz Miasta i Gminy Prusice
2. a/a

STARSZY INSPEKTOR WOJEWÓDZKI

Wz. 16 c.w.o.w. 4.2.2
Ewelina Zygmunt

